

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของสังคมโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ขณะนี้ปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดขีดความสามารถของประเทศ คือ “คน” เนื่องจากศักยภาพของคนในประเทศจะเชื่อมโยงส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวได้ในทุกๆ ด้าน ฉะนั้นการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของ “คน” ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ว่า...นอกจาก “การศึกษา” จะสอนให้คนเก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศของเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพ คือ มีทั้งคนเก่งและคนดีมาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยและพลังสำหรับการสร้างสรรค์ และให้ความดีเป็นปัจจัยในการนำพาความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูกที่อำนาจประโยชน์อันพึงประสงค์...(กระทรวงศึกษาธิการ 2543 : 8) และด้วยกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำการศึกษามาเป็นเครื่องมือในการเตรียมคนให้มีคุณสมบัติพร้อมที่จะตอบสนองขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ โดยให้บุคคลเป็นผู้ถ่ายทอดเจตนารมณ์ ความรู้ ความสามารถ ขนบธรรมเนียมและประเพณีไปสู่เยาวชนที่เป็นอนาคตสังคม ประเทศชาติ (ภิญโญ สาร 2531 : 71)

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาและได้กำหนดคบทบัญญัติเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ควบคู่คุณธรรมและได้จัดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนค่านิยมที่วิจิตรในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (สำนักนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2542 : 15) ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการจัดการศึกษาที่สำคัญของประเทศได้ปฏิรูปการศึกษาตามมาตรา 8 กำหนดเกี่ยวกับด้านการจัดการศึกษาและมาตรา 9 กำหนดเกี่ยวกับการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมที่หลากหลายในการจัดการศึกษา จึงถือเป็น

การคืนอำนาจให้แก่ประชาชน (สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น 2543 : 6) ดังจะเห็นได้ว่าในมาตรา 9 กำหนดการจัดระบบโครงสร้างให้ยึดหลักมีเอกภาพในนโยบาย มีการกระจายอำนาจสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีหลักสูตรเสริมวิชาชีพครู ครอบครัวยุวมชน และองค์กรส่วนท้องถิ่น

จากสภาพความแตกต่างตามสถานภาพของชุมชนแต่ละหมู่บ้าน ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนวัดวังไทร ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาความพร้อมของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดวังไทร ว่าในตำบลกำโลนชุมชนมีความพร้อมต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับใด ซึ่งจะ เป็นประโยชน์สำหรับการจัดการศึกษาได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องและเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารระดับสูงได้นำผลจากการวิจัยไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรของท้องถิ่นได้อย่างถาวรและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาความพร้อมของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดวังไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในประเด็นคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ขอบเขตของประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 7	จำนวน 2 คน
2.2	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 7	จำนวน 8 คน
2.3	สมาชิก อบต.หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 7	จำนวน 4 คน
2.4	ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 60 คน
	รวม	74 คน

ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Simpling) สำหรับประชากรที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนผู้ปกครองนักเรียนจะใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดให้เป็นประชาชนในชุมชนหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 7

3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความพร้อมของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพร้อมของชุมชน หมายถึง การร่วมมือร่วมใจของชุมชนในการจัดการศึกษา ด้านต่างๆ
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาในการใช้ทรัพยากรทางการบริหารร่วมกันเพื่อให้การศึกษาของโรงเรียนวัดวังไทรเกิดประโยชน์สูงสุดตามที่รัฐบาลคาดหวังและเพื่อให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาสามารถตอบสนองต่อสถานะการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ของสังคมโลกได้
3. ด้านวิชาการ หมายถึง การจัดระบบหลักสูตรสถานศึกษากระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. ด้านงบประมาณ หมายถึง การบริหารการเงิน การจัดหารายได้จากทรัพยากรของสถานศึกษาและการควบคุมค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา
5. ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
6. ด้านการบริหารงานทั่วไป การกำหนดนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
7. เขตบริการ หมายถึง หมู่บ้านที่อยู่ในเขตรับผิดชอบการให้บริการการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งได้แก่ หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 7 ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
8. ชุมชน หมายถึง ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ปกครองนักเรียนในเขตหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 7 ในตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนวัดวังไทรในการที่จะนำมาพัฒนาโรงเรียน และกระจ่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนในตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัด นครศรีธรรมราช ได้อย่างต่อเนื่อง
2. ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงความพร้อมของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544